

Nr 308.

Av herr **Ohlin m. fl.**, *angående viss översyn av lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt m. m.*

Genom de senaste årens diskussion om rättssäkerhetsproblemen har regeringsrätten kommit att beaktas mer än tidigare. Vid en närmare granskning av dess ställning finner man åtskilliga olösta frågor, som förtjänar uppmärksamhet.

Fördelningen mellan regeringsrätten och Kungl. Maj:t i statsrådet av sådana administrativa besvärsmål, som fullföljes hos Kungl. Maj:t, bestämes av lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt. I denna uppräknas de besvärsmål, som det ankommer på regeringsrätten att avgöra, återstoden avgöres av Kungl. Maj:t i statsrådet. Denna uppräkning fick sin ursprungliga utformning i samband med regeringsrättens tillblivelse 1909. Den har sedan ändrats på olika detaljpunkter så gott som varje år, i det vissa slags mål tillförts regeringsrättens ärendelista och andra avförts från densamma. Olika synpunkter har därvid varit bestämmande, ibland statsrådets personliga önskemål. Då helt nya slag av mål tillkommit på grund av ny lagstiftning, har man säkerligen icke alltid närmare övervägt vilken av de båda instanserna som lämpligen borde avgöra dem. I alla sådana fall, då sålunda någon bestämmelse icke införts i regeringsrättslagen, har besvärsmålen enligt huvudregeln automatiskt fallit på Kungl. Maj:ts i statsrådet lott.

Sedan nu 45 år gått efter det att regeringsrätten inrättades och fördelningslistan ursprungligen uppgjordes, torde tiden vara mogen för en allmän översyn av besvärsmålen fördelning. Till regeringsrätten bör därvid föras alla sådana ärenden, som huvudsakligen gäller rättsfrågor och där den politiska makten icke kan ha något välgrundat intresse av att få medverka vid avgörande. Området för regeringsrättens verksamhet skulle på detta sätt vinna en bättre avgränsning samtidigt som rättssäkerheten genom en överflyttning av vissa mål till regeringsrätten kunde tillgodoses.

I detta sammanhang bör även ett annat problem beaktas. För närvarande saknas lagregler om på vad sätt fördelningen mellan de båda myndigheterna skall tillgå. I princip torde det närmast ankomma på den politiska instansen att avgöra vilka ärenden som skall tillfalla regeringsrätten. I realiteten torde det i tveksamma fall ofta vara vederbörande departements expeditionschef, som i första hand bestämmer om ett inkommet besvärsmål skall föredragas i regeringsrätten eller inför Kungl. Maj:t i statsrådet. Denna ordning är uppenbart otillfredsställande. Klara regler erfordras i detta hänseende.

de. Bestämmanderätten bör rimligen tillförsäkras den instans, som är bäst skickad att avgöra innebörden av gällande rätt, nämligen regeringsrätten.

Regeringsrättens ställning bör även i övrigt tagas under omprövning. För att markera dess självständiga ställning torde vara angeläget, att den tillförsäkras egna föredragande, som icke tillika är departementstjänstemän. De bör icke tillhöra Kungl. Maj:ts kansli på annat sätt än nedre justitierevisionen, som i realiteten är helt skild från detta. Det är nämligen icke lämpligt, att de ärenden, som skall avgöras hos en rättslig instans, i stor utsträckning beredes parallellt med de ärenden beträffande vilka den politiska makten har avgörandet. Ur psykologisk synpunkt skulle åtskilligt vinnas om det lokalmässiga sambandet mellan regeringsrätten och kanslihuset brytes. Om så skedde skulle regeringsrättens oberoende ställning bättre markeras utåt.

Under hänvisning till vad nu anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära en översyn av regeringsrättslagen i ovan angivet hänseende samt vidtagande av sådana åtgärder för stärkande av regeringsrättens oberoende ställning, som ovan föreslagits.

Stockholm den 27 januari 1954.

<i>Bertil Ohlin.</i>	<i>Wald. Svensson.</i>	<i>Filip Kristensson</i> i Osby.
<i>Bertil von Friesen.</i>	<i>Sven Wedén.</i>	<i>O. Malmborg</i> i Skövde.
<i>Ragnhild Sandström.</i>	<i>Per A. Johnsson</i> i Kastanjegården.	<i>Manne Ståhl.</i>